

Олександр Г. Череп¹, Дмитро М. Савенко²,
Олександр О. Веремеєнко³, Дмитро О. Світлий⁴

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СПРОЩЕННЯ СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ВСІМА СЕКТОРАМИ ЕКОНОМІКИ

Досліджено ринок небанківських та банківських фінансових послуг, які є складовою частиною фінансового сектору України. Встановлено, що розвиток ринків небанківських та банківських фінансових послуг залежить як від спроможності фінансових установ щодо забезпечення належного рівня платоспроможності, підтримання високих стандартів ділової репутації та дотримання регуляторної дисципліни щодо виконання законодавства та вимог, так і від стану економіки загалом. Обгрунтовано, що введення фінансових інновацій у діяльність небанківських та банківських фінансових установ змінюють підходи до ведення бізнесу, а саме систем управління маркетингом, продажами, сервісом, телефонією та месенджерами, системами документообігу й управління персоналом, обліковими системами. Запропоновано основні засади запровадження цифрових фінансових інновацій у небанківських та банківських фінансових установах. Виокремлено особливості запровадження та використання фінансових інновацій у небанківському фінансовому секторі, на відміну від банківського сектору. Надано характеристики цифровим технологіям на ринку небанківських та банківських фінансових послуг України. Виявлено спільні характеристики, що поєднують банківську, небанківську фінансову сферу з соціальними сферами (технології ePrescription, TeleHealth), бізнес сектором економіки та пропонує налагодження тісного зв'язку між підприємством, яке надає послугу та клієнтом. Відображено цифрові технології, які спрощують систему зв'язку між всіма секторами економіки, адже застосування інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяє у режимі реального часу обмінюватись будь-якою інформацією, що посилює взаємозв'язок між секторами економіки в умовах цифровізації.

Ключові слова: небанківські та банківські фінансові послуги, цифрові технології, сектори економіки, взаємозв'язок, фінансові інновації, відкритість та співпраця.

Табл. 1. Рис. 1. Літ. 12.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-296-693-699

¹ <https://orcid.org/0000-0002-3098-0105>

² <https://orcid.org/0000-0003-0825-2424>

³ <https://orcid.org/0000-0003-0014-1615>

⁴ <https://orcid.org/0009-0009-6270-7240>

Oleksandr Cherep, Dmytro Savenko, Olexandr Veremeenko, Dmytro Svitlyi DIGITAL TRANSFORMATION AS A TOOL FOR SIMPLIFYING THE COMMUNICATION SYSTEM BETWEEN ALL SECTORS OF THE ECONOMY

The market of non-banking and banking financial services, which are an integral part of the financial sector of Ukraine, has been studied. It has been established that the development of the markets of non-banking and banking financial services depends both on the ability of financial

¹ Zaporizhzhya National University. Ukraine.

² Zaporizhzhya National University. Ukraine.

³ Zaporizhzhya National University. Ukraine.

⁴ PE «Onyx-Soft». Ukraine.

institutions to ensure an appropriate level of solvency, maintaining high standards of business reputation and compliance with regulatory discipline on the implementation of legislation and requirements, as well as on the state of the economy as a whole. It is substantiated that the introduction of financial innovations in the activities of non-bank and banking financial institutions are changing approaches to doing business, namely marketing, sales, service, telephony and messenger management systems, document management and personnel management systems, accounting systems. The basic principles of the introduction of digital financial innovations in non-bank and banking financial institutions are proposed. The peculiarities of the introduction and use of financial innovations in the non-banking financial sector, in contrast to the banking sector, are allocated. The characteristics of digital technologies in the market of non-banking and banking financial services of Ukraine are provided. Common characteristics are identified that combine the banking, non-banking financial sphere with social spheres (ePrescription, TeleHealth technologies), the business sector of the economy and offers the establishment of a close connection between the enterprise that provides the service and the client. Digital technologies that simplify the system of communication between all sectors of the economy are reflected, because the use of information and communication technologies, which allows for the exchange of any information in real time, which strengthens the interconnection between sectors of the economy in the context of digitalization.

Keywords. Non-bank and banking financial services, digital technologies, sectors of the economy, interconnection, financial innovation, openness and cooperation.

Peer-reviewed, approved and placed: 18.02.2026

Постановка проблеми. У планах НБУ та Мінцифри діджиталізація не тільки банків, а й інших фінансових установ – страхових, кредитних компаній тощо. Національний банк України оновив правила проведення поглибленого аналізу та ухвалення рішень щодо виявлення фактів безліцензійної діяльності на ринку небанківських фінансових послуг і платіжному секторі. Серед основних змін передбачено: можливість залучення третіх сторін до проведення поглибленого аналізу на запит Національного банку; покращений розподіл повноважень між ключовими органами, зокрема Правлінням Національного банку, Комітетом з питань нагляду та регулювання діяльності банків, оверсайта платіжної інфраструктури, а також Комітетом з питань нагляду і регулювання діяльності ринків небанківських фінансових послуг у контексті виявлення безліцензійної діяльності. Застосування зазначених змін дозволить Національному банку підвищити ефективність у виявленні неавторизованих учасників ринку небанківських фінансових послуг і платіжного ринку, а також забезпечити їх притягнення до відповідальності. Ці положення закріплені у Постанові Правління Національного банку України № 21 від 26 лютого 2026 року. Постанова "Про затвердження Змін до Положення про визнання належності послуги чи операції до фінансової / обмеженої платіжної послуги та виявлення здійснення безліцензійної діяльності на ринку небанківських фінансових послуг і платіжному ринку" набуде чинності 28 лютого 2026 року. Розвиток небанківського фінансового сектору відбувається в умовах конкурентної боротьби та запозиченню європейських стандартів цифрових послуг.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Цифрові тенденції банківських та небанківських установ тісно пов'язані з тенденціями бізнесу. Використання цифрових технологій для обчислення та просування продукції також використовують даними установами.

Страхові компанії намагаються стандартизувати деякі послуги та створювати онлайн калькулятори, для того, щоб клієнт самостійно міг визначати суму страхування. Така пряма взаємодія потребує наявності деяких знань у клієнта, а тому даний сектор також є залежним від «Цифрової освіти», яку пропонує державний сектор економіки.

Отже, на всіх етапах розвитку банківських, небанківських установ та реального сектору економіки важливо використовувати цифрові технології, проводити інтеграцію з іншими секторами економіки та налагоджувати прямий зв'язок з клієнтською базою. Взаємозв'язок банківських, небанківських установ та реального сектору економіки в період цифровізації досліджували науковці Гаррі Баумен, Шахрох Ніку, Франсіско Дж. [1], Гончарук Н. А. [2], Гуралюк А. Г., Кононенко А. Г. [3], Неустроєв Ю. Г., Єгорова-Гудкова Т. І., Острянюк В. В. [4], Новікова Н. Л., Бойко Л. [5], Петренко С. В. [6], Чайкіна А. О., Маслій О. А., Черв'як А. В. [7], Череп А. В. [8], Череп О. Г., Олейнікова Л. Г., Бехтер Л. А., Веремеєнко О. О. [9]. Тож, дослідження взаємозв'язку між всіма секторами економіки на основі використання результатів цифрової трансформації як інструменту забезпечення їх розвитку є актуальним і своєчасним.

Метою наукового дослідження є дослідження цифрової трансформації як інструменту спрощення системи зв'язку між всіма секторами економіки.

Основні результати дослідження. Слід відзначити, що зростання попиту на фінансові послуги зумовлює використання небанківськими фінансовими установами нових технічних рішень, технологій та засобів надання традиційних послуг, а також розроблення нових послуг і продуктів, які б максимальною мірою відповідали нагальним потребам споживачів, що формує певне інноваційне середовище та відповідну структуру ринку небанківських фінансових послуг [10; 11].

Основні засади запровадження фінансових інновацій (цифровізації) у небанківських фінансових установах є такими:

- доступність (повинні забезпечувати кожному громадянину рівні можливості доступу до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних технологій);
- цільове призначення (мають бути спрямовані на створення переваг (вигід) у різноманітних аспектах повсякденного життя);
- крапка зростання (механізм (платформа) економічного зростання завдяки приросту ефективності та збільшенню продуктивності від використання цифрових технологій);
- різноманітність засобів масової інформації (мають сприяти розвитку інформаційного суспільства, засобів масової інформації, «креативного» середовища та «креативного» ринку);
- відкритість та співпраця (має орієнтуватися на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво задля інтеграції України до ЄС, входження України в європейський і світовий ринок електронної комерції та послуг, банківської та біржової діяльності, а також співробітництво та взаємодію на регіональних ринках);

- стандартизація (стандарти посилюють конкуренцію, дають змогу знизити витрати й вартість продукції, гарантують сумісність, підтримку якості, збільшують ВВП країни);

- довіра та безпека (зміцнення довіри, включаючи інформаційну безпеку, кібербезпеку, захист конфіденційності персональної інформації, недоторканності особистого життя та прав користувачів ІКТ, є передумовою одночасного розвитку та безпеки фінансових інновацій у небанківських фінансових установах).

Особливості запровадження та використання фінансових інновацій у небанківському фінансовому секторі, на відміну від банківського, полягають у тому, що:

- небанківський фінансовий сектор завдяки диверсифікації ринків фінансових послуг характеризується більшою глибиною проникнення та значно ширшим колом клієнтів, які пред'являють попит на специфічні фінансові послуги, зокрема у віддалених районах, що потребує нових підходів і технологій;

- значна частина фінансових інновацій передається з банківського сектору в небанківський у зв'язку з використанням схожих фінансових інструментів;

- окремі фінансові послуги надають виключно небанківські фінансові установи, що потребує забезпечення високого рівня охоплення ринку;

- для небанківських фінансових установ характерним є короткий життєвий цикл інновацій, що частково обумовлене їх дифузією з банківського сектору та значною кількістю небанківських установ, які можуть використовувати нововведення, внаслідок чого насичення ринку відбувається дуже швидко;

- наукоємність і капіталомісткість запровадження та використання фінансових інновацій є досить високою, що потребує значних капітальних вкладень; для небанківських фінансових установ характерна висока швидкість дифузії інновацій від фінансових установ-новаторів до установ-послідовників;

- для більшості небанківських фінансових установ частка власного капіталу в забезпеченні своєї діяльності є значно більшою, ніж у банках;

- ризики впровадження та використання фінансових інновацій у небанківському фінансовому секторі є значно вищими порівняно з банками через недостатнє законодавче та нормативне врегулювання;

- діяльність небанківських фінансових установ має велике соціальне значення, зокрема, це стосується недержавного пенсійного забезпечення, страхування життя.

Використання всіх цих технологій поєднує банківську, небанківську фінансову сферу з соціальними сферами (технології ePrescription, TeleHealth), бізнес сектором економіки та пропонує налагодження тісного зв'язку між підприємством, яке надає послугу та клієнтом.

Стандартна взаємодія держави, реального сектору економіки та фінансових установ переходить на значно видозмінений рівень. При цьому державний сектор має забезпечувати умови та створювати стратегічні пріоритети та інфраструктуру для цифровізації інших секторів (рис. 1).

Таблиця 1. Цифрові технології на ринку небанківських фінансових послуг України, створено автором на основі [12]

Технологія	Характеристика технології
BlockChain	спосіб зберігання й узгодження бази даних, копія якої є в кожного учасника.
Digital-marketing	сукупність інструментів просування, за яких задіяні цифрові канали. Він не тотожний інтернет-маркетингу, оскільки включає такі канали, як телебачення, радіо й навіть зовнішня реклама. Інтернет-маркетинг еволюціонував у цифровий (digital) маркетинг, у якому використовуються комплексні методи онлайн-стратегії, розробки сайтів та мобільних додатків, креативу й копірайтингу, контекстної реклами й SMM, а також інших інтерактивних продуктів.
CRM&BPM	система для продажу, а саме готові процеси для управління всіма типами угод. Bpm'online CRM об'єднує можливості системи управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM) та системи управління бізнес-процесами (BPM).
Grid-технології	географічно розподілена інфраструктура, яка об'єднує множину різних типів, доступ до яких користувач може отримати з будь-якої точки незалежно від місця їх розміщення. Grid надає колективний розподілений режим доступу до ресурсів і зв'язаних з ними послуг у рамках глобально-розподілених організацій (підприємства, які спільно використовують глобальні ресурси, бази даних, спеціалізоване програмне забезпечення)
Digital страхування	трансформації всього бізнесу щодо роботи з електронним полісом. Digital-страхування дає змогу страховим компаніям знизити витрати, підвищити швидкість обслуговування клієнтів
ePrescription	здійснюється на базі трьох таких процедур: eCapture – формування електронного рецепту лікарем медичного закладу; eTransfer – конфіденційна передача електронного рецепту до аптеки; eDispensation – передача даних із аптеки назад до медичного закладу, підтвердження.
TeleHealth	«Цифрові» технології для надання дистанційних медичних послуг та підтримки роботи лікарів.

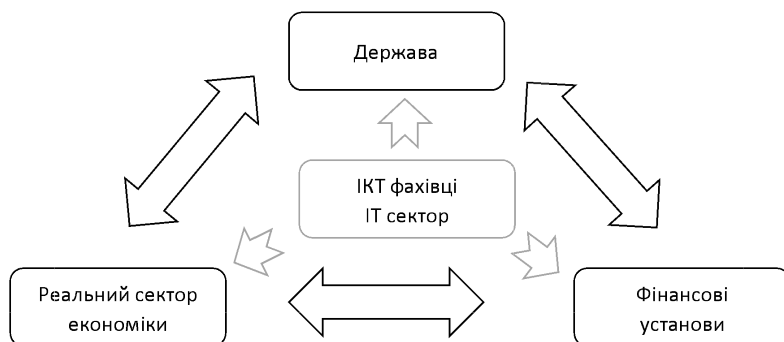

Рис. 1. Взаємозв'язки сфер економіки у сучасному світі, створено авторами

Національний банк України у взаємодії з Міністерством цифрової трансформації створює певні заходи та нові положення, за якими ідентифікаційні документи Дії мають повністю котируватись у банківських

установах при наданні будь-яких операцій. Така взаємодія значно спрощує систему реєстрації юридичних та фізичних осіб у банках. Також, важливим є налагодження міжбанківських зв'язків через Національний банк України, що забезпечується системою СЕП.

Реальний сектор має отримувати певні вигоди від взаємодії з державою з приводу цифровізації. Зараз в Україні проводяться проекти зі зниження податкового навантаження або надання пільг у разі використання найбільш сучасних технологій. Система податкового і бухгалтерського обліку стандартизується та автоматизується згідно європейських програм, що значно спрощує діяльність підприємству.

Програми цифрової освіти та цифровізації охорони здоров'я й інших соціальних програм, дозволяють інтегруватись як небанківським фінансовим установам, так і реальному сектору економіки. Освітнє реформування має забезпечувати мінімальні знання з цифровізації у всіх верств населення, що дозволить більш ефективно та впевнено провадити всі сучасні цифрові технології.

Висновки. Новим, найбільш впливовим учасником ринку цифровізації стає ІТ сектор та фахівці інформаційно-комунікаційної сфери. Розробка допоміжних програм, що автоматизовано ведуть облік та пов'язані мережевим зв'язком, використання Інтернет маркетингу, діджитал технологій торгівлі та страхування, обслуговування створених програм, навчання основам технологічного розвитку — все має бути забезпечено фахівцями.

Цифрові технології значно спрощують світ і посилюють зв'язок між громадянами, підприємствами та населенням. Суспільство для підприємців змінюється на суспільство споживачів, де споживачі диктують правила гри на ринку.

Однак, повний перехід до цифрових технологій може викликати і певні небезпеки, задля зниження яких створюються структури кібербезпеки, кіберполіції, що буде напрямком наступних наукових досліджень.

1. Harry Bouwman, Shahrokh Nikou, Francisco J. Molina-Castillo, Mark de Reuver. The impact of digitalization on business models. Digital Policy, Regulation and Governance. 2018. Vol. 20, № 2. P. 105–124. DOI: 10.1108/DPRG-07-2017-0039

2. Гончарук Н. А. Цифровізація фінансового управління підприємством: світовий та український досвід. Фінанси, облік і аудит. 2023. №2. С. 41–48.

3. Гуралюк А. Г., Кононенко А. Г. Особливості підготовки сучасних фахівців в умовах відкритого освітнього середовища закладів вищої освіти. Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 51, т. 1. С. 9–13. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/51.1.1>

4. Неустров Ю. Г., Егорова-Гудкова Т. І., Острянюк В. В. Аналіз впливу цифровізації економіки на систему економічної безпеки держави. Вчені записки Університету «КРОК». 2020. № 4 (60). С. 202–209. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/362/392>

5. Новікова Н. Л., Бойко Л. В. Цифровізація та національна безпека: тенденції та виклики. Національна безпека: право та економіка. 2024. № 1 (1). С. 72–77. URL: <https://security-journal.nasbu.edu.ua/index.php/nbpe/article/view/19>

6. Петренко С. В. Цифрова трансформація бізнесу в Україні: виклики та можливості. Економіка та держава. 2022. №7. С. 20–25.

7. Чайкіна А. О., Маслій О. А., Черв'як А. В. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. Сталій розвиток економіки. 2024. №2(49). С. 307–313. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/979/938>

8. Череп А. В. Вплив цифровізації на рівень соціально-економічної безпеки держави. Теоретико-методичні основи забезпечення соціально-економічної безпеки економіки України в умовах діджиталізації бізнес-процесів : колективна монографія / А. В. Череп, В. Г. Воронкова, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Львів – Торунь : Liha-Press, 2024. Розділ 4. 202 с. С. 125–160. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24047>

9. Череп О. Г., Олейнікова Л. Г., Бехтер Л. А., Веремеєнко О. О. Цифровізація економіки в Україні та Європі: поточний стан, проблеми та обмеження. Цифровізація як інструмент забезпечення якості надання освітніх послуг з урахуванням європейського досвіду: колективна монографія / за ред. Череп А. В., Дашко І. М., Огренич Ю. О., Череп О. Г. Запоріжжя : видавець ФОП Мокшанов В. В., 2024. 300 с. С. 86–97. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24081>

10. Кіт Л.З. Еволюція мережевої економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. № 3. Т. 2. С. 187–194

11. Жупанин В. Організація залучення заощаджень населення на основі випуску казначейських зобов'язань України. Фінанси України. 2008. № 2. С. 44–58.

12. Жекало Г.І Цифрова економіка України: проблеми та перспективи розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету, випуск 26, частина 1, 2019. С. 56-60.

1. Harry Bouwman, Shahrokh Nikou, Francisco J. Molina-Castillo, Mark de Reuver. The impact of digitalization on business models. Digital Policy, Regulation and Governance. 2018. Vol. 20, № 2. P. 105–124. DOI: 10.1108/DPRG-07-2017-0039

2. Honcharuk N. A. Digitalization of Financial Management of Enterprise: World and Ukrainian Experience. Finance, accounting and auditing. 2023. №2. Pp. 41–48 (in Russian).

3. Guralyuk A. G., Kononenko A. G. Peculiarities of training modern specialists in the conditions of open educational environment of higher education institutions. Innovative pedagogy. 2022. Vol. 51, item 1. Pp. 9–13 (in Russian). DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/51.1.1>

4. Neustroev Y. G., Egorova-Gudkova T. I., Ostrianko V. V. Analysis of the Impact of Digitalization of the Economy on the System of Economic Security of the State. Scientific notes of the University "KROK". 2020. № 4 (60). Pp. 202–209. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/362/392>

5. Novikova N. L., Boyko L. V. Digitalization and National Security: Trends and Challenges. National Security: Law and Economics. 2024. № 1 (1). Pp. 72–77. URL: <https://security-journal.nasbu.edu.ua/index.php/nbpe/article/view/19>

6. Petrenko S. V. Digital Transformation of Business in Ukraine: Challenges and Opportunities. Economy and State. 2022. №7. Pp. 20–25.

7. Chaikina A. O., Masliy O. A., Chervyak A. V. Modern drivers of improving the economic security of the country in the conditions of digital transformation. Sustainable development of the economy. 2024. №2(49). Pp. 307–313. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/979/938>

8. Cherep A. V. Impact of digitalization on the level of socio-economic security of the state. Theoretical and methodological foundations of ensuring socio-economic security of the economy of Ukraine in the conditions of digitalization of business processes: collective monograph / A. V. Cherep, V. G. Voronkova, I. M. Dashko, Y. Ogrnych, O. G. Cherep. Lviv – Toru : Liha-Press, 2024. Chapter 4. 202 p. Pp. 125–160. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24047>

9. Cherep O. G., Oleynikova L. G., Bekhter L. A., Veremeenko O. O. Digitalization of the economy in Ukraine and Europe: current state, problems and restrictions. Digitalization as a Tool for Ensuring the Quality of Educational Services Taking into Account European Experience: Collective Monograph / ed. Cherep A. V., Dashko I. M., Ogrnych Y. O., Cherep O. G. Zaporizhzhia: publisher FOP Mokshanov V. V., 2024. 300 p. Pp. 86–97. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24081>

10. Keith L.Z. Evolution of Network Economy. Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2014. № 3. Т. 2. pp. 187–194

11. Zhupanin V. Organization of Attraction of Savings of the Population on the Basis of the Issue of Treasury Bonds of Ukraine. Finance of Ukraine. 2008. № 2. Pp. 44–58 (in Russian).

12. Zhekalov G.I. Digital Economy of Ukraine: Problems and Prospects of Development. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University, issue 26, part 1, 2019. P. 56-60.